

بیداری اسلامی در آئینه شعر فارسی

www.ketab.ir

محمدرضا ابراهیم آبادی

سرشناسه	: ابراهیم آبادی، محمدرضا، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: بیداری اسلامی در آینه شعر فارسی / محمدرضا ابراهیم آبادی.
مشخصات نشر	: تهران : طراوت، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۷ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۳۰-۶۳-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: شعر فارسی - قرن ۱۴
موضوع	: -- Persian poetry ۲۰th century
موضوع	: شعر انقلابی
موضوع	: Revolutionary poetry
موضوع	: اسلام -- تجدید حیات فکری -- شعر
موضوع	: -- Poetry Islamic renewal
رده بندی کنگره	: PIR۷۹۲
رده بندی دیویی	: ۲۲/۸۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۰۶۹۷

بیداری اسلامی در آینه شعر فارسی

محمدرضا ابراهیم آبادی

نشر طراوت

شمارگان: ۵۰۰ جلد
قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

تاریخ و نوبت چاپ: اول ۹۸
صفحه آرا: مطهره ربیعی

۰۹۱۲۵۸۰۶۱

تلفن: ۰۹۱۰۱۶۰۳۴۲۵

ایمیل: taravat1347@yahoo.com

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	فصل اول: جهانی شدن و نظام سلطه.....
۱۴	مقدمه.....
۱۴	تعریف جهانی شدن.....
۱۵	اقسام تعاریف جهانی شدن.....
۱۸	تاریخچه جهانی شدن.....
۲۱	تمدن‌ها و جهانی شدن.....
۲۲	نظریه‌های جهانی شدن.....
۲۵	اقتصاد سرمایه‌داری دو قطبی و مسیر ایران.....
۲۷	اقتصاد سرمایه‌داری سه قطبی و والراشتان.....
۳۵	فصل دوم: شعر انقلاب و شاعران جنگ.....
۳۶	مقدمه.....
۳۷	ادبیات متعهد.....
۳۸	شعر پیش از انقلاب اسلامی.....
۳۹	آیا شعر انقلاب و جنگ، سیاسی است؟.....
۴۰	شعر متعهد جنگ.....
۴۲	شعر جنگ در مسیر ادبیات جهانی.....
۵۳	فصل سوم: مقاومت نهضت‌های جهان سوم در شعر شاعران پس از انقلاب.....
۵۴	مقدمه.....
۵۹	ضاحیه، نام دیگر شیعه است.....

- ۶۱..... ماه بدخشان.....
- ۶۲..... آیات جهاد.....
- ۶۳..... مقاومت در برابر جور.....
- ۶۳..... * سنگت را بردار.....
- ۶۶..... * یادگاری.....
- ۶۷..... * موسی! بلند شو.....
- ۶۸..... * برخیز اسماعیل.....
- ۶۹..... * رایست درستم.....
- ۷۲..... * الهه ادوه.....
- ۷۴..... * تکراری.....
- ۷۵..... * مظلومیت و تحمل ستم.....
- ۷۶..... * اتمسفر اشک.....
- ۷۹..... * توپ سرخ پلاستیکی.....
- ۸۰..... * اشک تمساح.....
- ۸۲..... * کریسمس.....
- ۸۵..... * توفان چشم‌هات.....
- ۸۷..... * ... و سرت قطعنامه خواهد شد.....
- ۸۹..... * صلح.....
- ۹۰..... * می‌خندم و پرپر می‌شوم.....
- ۹۳..... * قدس ای مادر سرزمینم.....
- ۹۴..... * خداوند صبرتان بدهد.....
- ۹۶..... * یک جهان در برابر یک شهر.....
- ۹۷..... * دیگر تنها نیستی.....

۹۹.....	* بمب آفرینش.....
۱۰۲.....	* بوسه دو زخم.....
۱۰۳.....	* شعر زخمی.....
۱۰۴.....	مظلومیت و تحمل ستم و انتظار موعود.....
۱۰۵.....	* تاریخ از اشعار.....
۱۰۷.....	* تقدیر گل‌های بهاری عمر.....
۱۰۸.....	* صبح از اندام پجره برگردد.....
۱۰۹.....	* آخرین روز زمستان.....
۱۱۱.....	نتیجه.....
۱۱۳.....	هم سرو و هم صنوبر.....
۱۱۴.....	سجاده‌های سربلند.....
۱۱۵.....	میدان‌های تحریر.....
125.....	فهرست منابع.....

پیشگفتار

مبارزه با ستم و ظلم‌ستیزی یکی از کهن‌الگوهای نسل انسان است. بشر از دیرباز با ستم، مبارزه کرده و در برابر آن استقامت ورزیده است. در جهان امروز نیز با روی کار آمدن نظام سرمایه‌داری مدرن، نظام سلطه با شکل جدید به وجود آمد. کشورهای ثروتمند با انباشت ثروت و افزایش تولید صنعتی، جمعیت کشورهای فقیر را به استعمار و بردگی مدرن گرفتند. جهان به چند قطب تبدیل شد و کشورهای ضعیف جهان سومی یا در بند استعمار اند یا در شرف آن یا حاکمی دیکتاتور بر آنها تسلط یافت. این موقعیت سیاسی و اقتصادی، سبب ایجاد ستم‌های مقاومت در برابر مستبدان و ستمگران داخلی و خارجی شد.

شعر متعهد پس از انقلاب تأثیر بزرگ هشت سال دفاع مقدس بر آن، شاعران جوان را با روحیه ظلم‌ستیزی و مبارزه با ستم، استبداد عجین کرد. در دوران پس از جنگ، شاعران متعهد انقلابی اگرچه به سرودن شعرایی در حفظ ارزش‌های دفاع مقدس پرداخته‌اند، در کنار آن سروده‌هایی خلق نموده‌اند که به بیداد مستکبران جهان‌خوار و مستبدان مزدور اشاره دارد.

در تصویری کلی، کشورهای ظلم دیده جهان سوم یا مستعیم از نظام سلطه ستم می‌بینند و یا حکام و عمال خودکامه با حمایت مستکبران برایشان استیلا دارند. مردم مستضعف برای رسیدن به آرمان «آزادی» باید در برابر ظلم مقاومت کنند. شاعران متعهد انقلابی با تأکید بر ظلم و مقاومت در کشورهای جهان سوم به سرودن اشعاری دست زدند که مخاطب را به درنگ و تأمل در خصوص نهضت‌های آزادی‌خواه وامی‌دارد و احساسات و عواطف را برمی‌انگیزد.

این اثر می‌کوشد تا بگوید «بازتاب مقاومت و بیداری نهضت‌های جهان سوم در شعر شاعران ایرانی پس از انقلاب» کدام است؟

نویسنده در کتاب خود بر این باور است که غزل، فراگیرترین قالب برای بیان مظلومیت و مقاومت کشورهای جهان سوم است و شاعران متعهد معاصر، بیشتر به بیان مظلومیت کشورهای آزادی‌خواه جهان سوم می‌پردازند تا به مقاومت و ستم‌ستیزی آنان. در نزد ایشان، مظلوم‌ترین کشور در بند، فلسطین اشغالی است که مسأله اصلی و مهم جهان اسلام به شمار می‌رود.

«بیداری جهانی» یعنی مبارزه با جور و ستم حکومت‌های مرکزی که معمولاً دست‌نشانده است مارگران هستند و یا مبارزه با استیلای استعمار است. با این رویکرد کشورهای را چون فلسطین، لبنان، بوسنی و هرزگوین، افغانستان، کشورهای آفریقایی، کشورهای آمریکای جنوبی و بلاد نظیر اینها شامل می‌شود که گاه به رهبری شخصی معین مثلاً نلسون ماندلا در آفریقای جنوبی این جریان آزادی‌خواه به فرجام خود می‌رسد و گاه جریان به صورت پیوسته به همکاری گروه‌های مختلف در مسیر آرمان‌گرایانه خویش حرکت می‌کنند؛ مانند مبارزان فلسطین که رهبری مشخص و معین برای آن وجود ندارد. شاعران ایرانی پس از انقلاب، در خلال اشعار خویش گاه به مبارزان این نهضت‌ها اشاره دارند و به روحیه رشادت و جنگاوری مبارزان علیه استعمار می‌پردازند و یا در غم مظلومانه شکنجه‌ها، آسیب‌ها و مرگ‌های این توده از مرده بیگانه به ماتم می‌نشینند. اثر حاضر تلاش در ترسیم چارچوب فکری شاعران ایرانی پس از انقلاب و نظرگاه آنان در خصوص جریان‌های بیداری جهان معاصر است، با تأکید بر ظلم‌ستیزی و دل‌گستری. شاعران پایداری ایران پس از انقلاب، آرمان‌های خویش را با مبارزان جهان سوم موافق دیده‌اند و در شعرشان پیوسته از آنها سخن به میان آورده‌اند. مسأله اینجاست که شاعران، کدام یک از جنبه‌های مبارزاتی آنها را در نظر گرفته‌اند و در جهت برجسته‌سازی آن تلاش نموده‌اند.